

проблеми не врегульовано і це є стратегічною помилкою. Сьогодні, коли відбувається процес створення Української Помісної православної церкви, необхідно заздалегідь врахувати можливі його наслідки та усвідомити необхідність зміни існуючої моделі церковно-державних відносин з врахуванням європейського досвіду.

Список використаних джерел

1. Жилюк С. Метаморфози відносин КПУ і РПЦ: від антагонізму до політичного партнерства (архівні документи та матеріали) / С. Жилюк. – Рівне: Перспектива, 2006. – 174 с.
2. Шаправський С.А. Моделі державно-церковних відносин: європейський контекст / С.А.Шаправський // Наукові записки Національного університету «Острозька академія». Серія: Історичне релігієзнавство. – 2015. – Вип. 12. – С. 183 – 198. – Режим доступу: http://nbuv.gov.ua/UJRN/NznuoairD2009_2015_12_18.
3. Взаимоотношения Государства и Церкви в странах Восточной Европы [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://orthodoxia.org/lib/1/1/5/12.aspx>

КАТЕРИНА ЧОРНА

*к. ю. н., доцент, професор кафедри
Навчально-наукового інституту права
ім. князя Володимира Великого
Міжрегіональної академії управління персоналом*

СУЧАСНИЙ ЄВРОПЕЙСЬКИЙ ЛІБЕРАЛІЗМ: ЧИ ІСНУЮТЬ СОЦІОКУЛЬТУРНІ РИЗИКИ ДЛЯ УКРАЇНИ?

Останнє десятиліття у Європі – період драматичних глибоких суперечностей, які розхитують міцні підвалини молодого Європейського Союзу. Загострення соціальних протестів у деяких розвинутих країнах (Німеччина, Великобританія), яке викликано потоками біженців; поглиблення традиційного соціально – культурного конфлікту між двома світами – християнським та ісламським (Франція, Німеччина); процес стирання кордонів і водночас справжні національні спалахи (Іспанія, Шотландія); реальне або міфічне протистояння США і Росії, яке диктує нові правила міжнародного співіснування, – усе це посприяло ускладненню європейської інтеграції України [2, с. 44]. І, звичайно ж, найбільшою загрозою для цього процесу є гібридна війна на сході України, затіяна державою – сусідом (варто лише згадати про вплив кремлівської пропаганди на результати нідерландського референдуму, під час якого жителі країни проголосували проти інтеграції України у європейське співтовариство). Або про панамський скандал, який був роздмуханий тими ж пропагандистами як неабияка сенсація світового масштабу (а,

між тим, подібні, хоч і поодинокі явища спостерігаються щоденно чи не в кожній розвинутій європейській країні, де фактично подолана корупція). Проте існують й інші причини - значно глибші, значно латентніші, а тому й більш небезпечні.

Зокрема, частина українського соціуму, вихована у радянські часи радянською авторитарною культурою, до сьогодні готова всотувати і поширювати у суспільстві стереотипи, нав'язані інформаційною складовою цього протистояння. Тому що для неї все частіше відчувається вакуум там, де поколіннями зберігалися усталені радянські теорії та уявлення. Так, доволі часто навіть серед інтелектуальної еліти побутує думка, що з поширенням європейських традицій руйнуються українські ціннісні догми, а такі фундаментальні для стабільного розвитку нашої держави поняття, як «консерватизм», «соціальне суспільство», «християнське милосердя» втрачають свою внутрішню визначеність у зв'язку з ідейною кризою кожного з цих явищ у більшості європейських країн світу [4, с. 45].

Чи ж насправді існує соціальна, культурна, духовна загроза для становлення української державності, для побудови громадянського суспільства, для орієнтації на Людину, її духовну культуру і соціальний статус? Чи здатна національно свідома, високоосвічена, життєво компетентна, творча особистість бездумно впускати у власне життя явища, чужі і шкідливі для себе, – тим більше, якщо вона має активну за формою та моральну за змістом життєву позицію? Чи здатний Захід «морально розкласти» український соціум, і які ж вони насправді, істинні європейські цінності?

Пересічний український громадянин справжніми європейськими цінностями вважає гідну оплату праці, високу пенсію, зручні утилітарні послуги та інші соціальні блага, які викликають бажання жити і працювати в Європі. Але він, перебуваючи під пропагандистським натиском і донині нав'язуваної радянщини, часто не усвідомлює, що соціальні і культурні процеси, які відбуваються нині в європейських країнах, – з покращанням економічного становища громадян, зі всебічною модернізацією соціальної сфери, з гуманізацією освіти, з посиленням відповідальності влади за поширення негативних явищ серед молоді – усе це результат пасіонарної активності соціумів. Скрізь, особливо у країнах, де суспільство живе за лозунгом «Усе для щастя Людини» – в Фінляндії, у Швеції, і навіть у відверто ліберальній Голландії держава рішуче контролює рівень поширення асоціальних явищ у суспільстві, попереджує можливі проблеми, створює умови для контролю громадськістю соціальної сфери, впроваджує найновітніші технології освіти і виховання, які закликають суспільство відмовлятися від використання, наприклад, дозволених, але сумнівних благ на кшталт наркотичних речовин або антирелігійних, антиморальних ідей.

В основі економічного та соціального процвітання Європи лежить,

перш за все, висока духовна культура, створювана століттями цивілізація, і саме Європа зробила сучасний світ таким, яким він є, саме тут були закладені не лише підвалини сучасного державництва, громадянського суспільства, ефективної ринкової економіки, системи соціальної справедливості, але й традиції високої духовності, яка багато століть служила взірцем для світу і яка вистойть навіть під натиском найновіших постмодерністських антигуманних тенденцій у соціально-побутовій та духовній культурі [3, с. 84].

Отже, ментальна «українсько-європейська» проблематика полягає, перш за все, у тому, що радикальні зміни в українському суспільстві відчутно загострили проблему інтеграції особистості у новітнє суспільство – цей процес відбувається на тлі зіткнення ціннісних світів. Протягом останніх років оголошені в країні реформи відбуваються повільно і неспішно, а їх перевагами може скористатись лише незначна частина населення. Трансформаційний процес викликав широкий спектр соціальних змін, призвівши до війни і поглибивши зубожіння і маргіналізацію. І саме звідси родом боязнь змін в суспільних нормах і моралі, і саме цей необґрунтований страх найбільше впливає на метушню деякої частини українства між Сходом і Заходом. І навіть досвід країн Східної Європи, які досягли успіху у своїх реформах завдяки долученню до системи європейських цінностей, не може змінити радянську ментальність ворогів інтеграції. Польща, Чехія, Словаччина, Угорщина, Болгарія, Румунія – усі ці країни стали частиною європейського світу завдяки тому, що змогли визначити свою ідентичність, свою позицію в світі як європейські країни [4, с. 45]. Наша держава зможе відбутися як європейська, якщо її вільні громадяни приймуть концепції особистої свободи, почуття власної гідності, свободи слова, загальних прав людини, релігійної терпимості, недоторканності особистого життя, приватної власності, вільного ринку, рівності, правової держави, прозорості уряду, обмежень на державну владу, верховної влади народу, самовизначення нації, – так як прийняли вказані цінності такі відмінні від західноєвропейських (рівнем економічного благополуччя) країни як Словенія, Кіпр, Уругвай або Тайвань, і їх реформ уже вкотре доводить, що ліберальна європейська ідея покликана не руйнувати, а зміцнювати підвалини української державності, поєднавши загальні демократичні досягнення людства з національними традиціями суспільного розвитку та державотворення.

Список використаних джерел

1. Батаренко А. О. Проблеми та перспективи європейської інтеграції України / А. О. Батаренко // Науковий вісник Інституту міжнародних відносин НАУ. – 2014. – № 1. – 36 с.
2. Малик Я. Європейський Союз / Я. Малик, О. Киричук, І. Залуцький – Львів, 2006. – 44 с.

3. Попович М. Лібералізм // Політична енциклопедія. Редкол.: Ю. Левенець (голова), Ю. Шаповал (заст. голови) та ін. – К.: Парламентське видавництво, 2011. – 84 с.

4. Філоненко Р. Україна – ЄС: Остаточний вибір засад розвитку держави / Р. Філоненко – Київ: «Віче», 2007. – № 9 – 10. – С. 45 – 47.

5. Урядовий звіт щодо євроінтеграції. Електронний ресурс. Режим доступу : <https://www.euointegration.com.ua>.

Ірина ШУМЛЯЄВА

к. держ. упр., доцент, доцент кафедри права та європейської інтеграції ДРІДУ НАДУ

ЗАПРОВАДЖЕННЯ ЄВРОПЕЙСЬКИХ ПРИНЦИПІВ РЕФОРМУВАННЯ МІСЦЕВОГО САМОВРЯДУВАННЯ: ДОСВІД КРАЇН БАЛТІЇ ДЛЯ УКРАЇНИ

В умовах реформування публічного адміністрування в Україні особливий актуальності набуває необхідність запровадження європейських принципів місцевого самоврядування та ефективного використання потенціалу самоорганізації населення в процесі вирішення питань місцевого значення. Визнання на конституційному рівні права територіальної громади на місцеве самоврядування створило умови становлення принципово нового суб'єкта владних повноважень, але не стало чинником формування дієздатної територіальної громади.

Невеликий досвід України в галузі місцевого самоврядування, нинішня політична ситуація, недосконалість правового регулювання та практичного застосування норм щодо місцевого самоврядування висуває, поряд із завданням проведення теоретичного дослідження феномену територіальної громади, також одне із найактуальніших завдань – вивчення досвіду європейських країн у галузі реформування муніципального управління, що допоможе розвивати систему місцевого самоврядування в Україні, використати здобутки та уникнути прорахунків.

Кожна з країн ЄС пройшла свій шлях реформування низового рівня місцевого самоврядування, спрямований на забезпечення ефективного вирішення питань місцевого значення, що було пов'язане з процесами злиття (об'єднання на постійній основі) або утворення мережі організацій міжкомунального співробітництва у формі публічно-правових установ. Трансформація системи місцевого самоврядування нових членів ЄС, які раніше входили до соціалістичного блоку, свідчить про орієнтацію під час введення нових моделей та структури місцевого самоврядування на досвід європейських країн, які вже проводили такі реформи. Тому результати цих перетворень мали позитивні результати щодо покращення надання якісних послуг населенню на місцях, активізації участі громад